

Услед кризе с гасом у Европској унији после смањења испорука из Русије, све више чланица Уније се окреће угљу као привременом средству за суочавање с несташицама и поскупљењем енергената. Ипак, повратак угљу подстакао је бојазни да би земље Европске уније (ЕУ) могле да искористе кризу с гасом да одложе зелену транзицију, пишу светски медији.

Холандија се у понедељак придружила Немачкој и Аустрији у повратку на енергију угља услед енергетске кризе изазване инвазијом Русије на Украјину, истиче агенција Франс прес.

Како преноси Радио слободна Европа (РСЕ), холандска влада је саопштила да ће укинути све рестрикције за електране на фосилно гориво, које су морале да ограниче производњу на нешто више од трећине капацитета. Министар за климу и енергетику рекао је да је Холандија „припремила ту одлуку с европским колегама протеклих неколико дана“

Берлин и Беч су дан раније објавили сличне мере пошто Москва, суочена с оштрим санкцијама због инвазије на Украјину, смањује испоруке гаса Европи. Немачка је ипак навела да и даље има за циљ да затвори своје термоелектране на угаљ до 2030. у борби против климатских промена.

Инвазија Русије на Украјину довела је до пораста глобалних цена енергије и повећала опасност од несташице енергената. Руски енергетски гигант Газпром већ раније је прекинуо испоруке у низ европских земаља.

Немачка је због ослањања на руске енергенте – мада је смањила удео увезеног гаса из Русије на 35 с 55 одсто пре инвазије – посебно рањива, док Москва настоји да нађе начин да утиче на Запад. Одлука Берлина да поново укључи своје термоелектране уследила је пошто је Газпром прошле недеље смањио испоруке Немачкој преко гасовода Северни ток.

Холанђани се, с друге стране, енергетски мање ослањају на Русију пошто из те земље добијају око 15 одсто гаса у поређењу с просеком Европске уније од 40 одсто, али су ипак забринути.

Аустријска влада је саопштила у недељу, 19. јуна да ће поново покренути термоелектрану на угаљ због несташица струје услед смањених испорука гаса из Русије.

Угаљ - гориво из прошлости или будућности?

Угаљ, који се у Европској унији дуго сматрао горивом прошлости, сада помаже Европи да заштити снабдевање електричном енергијом и да се избори с драматичним порастом цена природног гаса, наводи АП.

И пре руске инвазије на Украјину, у четвртој тромесечју 2021, према подацима Дирекције за енергетику ЕУ, струја произведена из угља у Унији је скочила за 19 одсто у односу на годину дана раније, више од било ког другог извора енергије, пошто су порасле напетости између Русије и Украјине уочи инвазије крајем фебруара.

Руски гас је прошле године покривао више од 40 одсто укупне потрошње гаса у ЕУ, због чега сада чланице морају да траже алтернативне изворе енергије. Русија је обезбеђивала 27 одсто увоза нафте у ЕУ и 46 одсто увоза угља.

Угаљ је такође имао велику улогу у интеграцији западне Европе после Другог светског рата – Европска заједница за угаљ и челик формирана 1951. на крају је еволуирала у Европску унију. Ипак, потрошња угља у ЕУ пала је за више од 60 одсто у последњих 30 година, с убрзаним смањењем од 2018. године.

Последице гасног рата

Објава гасног рата Европској унији из Русије угрожава климатску политику Уније, као и економију и политичку стабилност блока, оцењује Политико и указује да руски председник Владимир Путин смањењем испорука гаса неким од најбољих купаца, врши огроман политички притисак на владе чланица ЕУ, уз могућност да се Европљани смрзавају ако зима буде хладна, док прети рецесија.

Дуж подморског гасовода Северни ток Русија-Немачка сада протиче само 40 одсто нормалне количине гаса, што утиче на испоруке Француској, Италији и Аустрији, као и Немачкој. Руски гасни џин Гаспром је претходно обуставио испоруке Пољској, Бугарској, Холандији, Финској и Данској пошто су енергетске компаније у тим земљама одбиле да испуне захтев Кремља да гас плаћају у рубљама.

Окретање угљу у неким земљама како би се обезбедило снабдевање енергијом симболично је незгодно за климатски савесне Европљане, истиче Политико, али и указује да се не очекује да ће ЕУ или њене чланице скренути са курса у напорима да смање емисије гасова који изазивају ефекат стаклене баште.

Потпуно заустављање дотока гаса из Русије у ЕУ, могло би да доведе до економског пада од 1,7 одсто у еврозони следеће године, упозорила је Европска централна банка, уз предвиђање да ће се економија ЕУ опоравити у наредној години.

С друге стране, Европска централна банка је навела да би руска економија у том сценарију ушла у озбиљну рецесију с падом какав је забележен после распада Совјетског Савеза.

Упозорење из Брисела

Док поједине чланице ЕУ поново покрећу термоелектране на угаљ, председница Европске комисије Урсула фон дер Лајен каже да земље не би требало да одустану од свог дугорочног настојања да смање употребу фосилних горива и да би фокус требало да остане на улагањима у обновљиве изворе енергије у покушају да избегну енергетску кризу, истиче Фајненшл тајмс.

"Морамо осигурати да ову кризу искористимо да идемо напред а не да се вратимо прљавим фосилним горивима", рекла је она у интервјуу за британски лист.

Актуелни пораст употребе угља, чак и ако привремен, подстакао је забринутост да би европске земље могле да искористе кризу да одложе прелазак на алтернативне изворе енергије који мање загађују. Чланице ЕУ се суочавају са све већим економским притисцима због мањка енергената, уз раст референтне цене гаса у Европу за више од 50 одсто у протеклој недељи. Гас је у еврозони најмање шест пута скупљи него што је био пре пандемије.

Фон дер Лајен је рекла да ЕУ има спремне ванредне мере за одговор на претњу смањеног снабдевања из Русије, укључујући уштеде енергије и стављање приоритета на индустрије које ће добити гас.

ЕУ, како наводи Фајненшел тајмс, жели да убрза планове за повећање производње из обновљивих извора енергије, док истовремено тражи начине да диверзификује снабдевање гасом, као што је увоз течног природног гаса (ЛНГ) из других региона.

Фон дер Лајен је истакла своје недавно путовање у источни Медитеран, с надом да би снабдевање гасом из морских вода Израела, Кипра и Египта могло да обезбеди додатни ЛНГ за Европу. Она је такође рекла да су произвођачи попут Норвешке и Азербејџана "интензивирали" производњу како би у ЕУ послали алтернативу руском гасу.

(PCE-H1)